

**JURIST
FORBUNDET**
DOMMERFORENINGEN

Juristenes Hus
Kristian Augusts gate 9
0164 Oslo

T: 40 00 24 25
E: juristforbundet-post@jus.no
W: www.juristforbundet.no

Sendt bare som e-post: postmottak@domstoladministrasjonen.no

Domstoladministrasjonen

Dato: 1. september 2015

Deres ref. 15/482-5   Arnstein Fikkan

Intern høring – Forslag til økonomiplan for domstolene 2017-2020

Det vises til høringsbrev av 1. juli 2015 – Intern høring – Forslag til økonomiplan for domstolene 2017 – 2020.

Det er bedt om at høringsuttalelsene konsentreres om prioriteringen av overordnede ressursbehov i domstolene og DA i et langsiktig perspektiv. Den norske Dommerforening har følgende merknader til forslaget:

Pkt. 1.2 Stortingets krav til domstolene, pkt. 1.3 Strategisk plan 2014 – 2020, pkt. 2.1 Digital fornying og pkt. 2.1.2 Digitale domstoler 2020 – Effekter og gevinster

Som det fremgår av punkt 1.2 er det mange tingretter og lagmannsretter som ikke klarer å overholde kravene til saksbehandlingstid. Slik Dommerforeningen ser det er det et reelt behov for bemanningsøkning i domstolene.

Dommerforeningen har tidligere pekt på at et viktig tiltak for å møte domstolenes utfordringer å se nærmere på arbeidsfordelingen mellom saksbehandlere og dommere. Dommerforeningen er av den oppfatning at dommerne bruker svært mye tid på kontorarbeid og annet arbeid som kunne vært utført av andre ansatte. Det vises f. eks. til at dommerne mange steder åpner og klargjør rettssaler, selv skriver inn alle "standardopplysninger" i rettsbøker og avgjørelser og selv forkynner avgjørelsene. Dersom denne tiden hadde blitt frigjort, kunne dommerne intensivt arbeidet med den dømmende virksomheten ytterligere slik at domstolene i større grad kunne klart å overholde kravene til saksbehandlingstid, også ved en økning av saksmengden. Videre mener Dommerforeningen at det bør vurderes å ansette flere utredere i lagmannsrettene, og også ansette utredere i tingrettene. Det fremgår at DA antar at gevinstene ved digitalisering vil være at arbeidet i sum forventes å bli mer effektivt. Dommerforeningen antar at det særlig vil gjelde for saksbehandlerne, og at saksbehandlerne dermed vil få frigjort tid som kan brukes til å avlaste dommerne. Selv om det i utgangspunktet er opp til den enkelte domstolleder hvordan arbeidet den enkelte domstol organiseres, mener Dommerforeningen at det kunne være hensiktsmessig å drøfte dette i Samarbeidsutvalget for domstolene for å søke å få til en enighet mellom de forskjellige arbeidstakerorganisasjonene om hvordan arbeidet i domstolene bør legges opp. Organisasjonene kunne så presentere dette som et forslag til "beste praksis" for å utnytte ressursene best mulig.

Dommerforeningen vil for øvrig bemerke at det er bra at digital fornying prioriteres høyt. Men dersom det skal bli en vellykket satsing, er det viktig med tilstrekkelig ressurser. Og det kan ikke forventes at eventuelle gevinster ved en digitalisering kan innkasseres før digitaliseringen er gjennomført.

Pkt. 2.2 Rettsbygninger

Når det gjelder rettsbygninger, er det mange domstoler som har behov for nye lokaler, og det er viktig at DA har høyt fokus på dette. Det fremgår at DA har igangsatt et arbeid sammen med Statsbygg og domstolene for å utvikle en arealveileder for rettsbygninger. Dommerforeningen er ikke kjent med dette, og ber om å bli nærmere orientert om dette arbeidet og hvem som deltar i arbeidet fra domstolenes side.

Pkt. 2.3 Sikkerhet og beredskap

Dommerforeningen er enig i at det er viktig at det etableres en grunnsikring i alle domstoler. Videre mener Dommerforeningen at det bør vurderes sikkerhet- og adgangskontroll i alle tinghus. Det har vært flere eksempler på alvorlige sikkerhetshendelser i domstoler også utenfor de store byene. Stortinget og Regjeringen har sett viktigheten av å innføre sikkerhetstiltak i egne lokaler, og tilsvarende vurderinger som har vært lagt til grunn ved innføringen av disse tiltakene gjør seg også gjeldene for domstolene.

Pkt. 2.4 Bemanning, 2.4.1 Tingrettene og lagmannsrettene Førsteinstansdomstolene

Avviklingen av dommeravhørene vil frigjøre betydelige ressurser både for dommerne og saksbehandlerne. Når det gjelder notarialforretninger og vigsler, foretas disse i mange domstoler av saksbehandlerne slik at det er særlig i forhold til disse at det vil frigjøres kapasitet. Frigjøring av denne kapasiteten bør brukes til å overta ytterligere oppgaver fra dommerne, jf. også ovenfor.

Andreinstansdomstolene

Dommerforeningen ser det som svært betenkelig at det nærmest argumenteres for en meddomsrett bestående av fem lekdommere og to fagdommere for å spare ressurser. Avgjørelsen av hvordan meddomsretten skal sammensettes bør tas ut fra andre hensyn enn de rent økonomiske. Dommerforeningen mener derfor at dette avsnittet bør tas ut av økonomiplanen.

Dommerforeningen bemerker for øvrig at det er svært viktig at det ikke legges opp til en ordning der den juridiske kompetansen i lagmannsrettene svekkes i forhold til dagens ordning, der tre dommere deltar. Dette er ordningen i ankeinstansdomstolene i Europa, og etter Dommerforeningens oppfatning er det helt grunnleggende at den rettsikkerhetsgarantien som ligger i at tre fagdommere deltar ved ankebehandlingen ikke svekkes. Straffesakene involverer ofte komplisert rettsanvendelse. Det er ikke uten grunn instansoppbyggingen er basert på en dommer i tingretten, tre i lagmannsretten og fem i Høyesterett.

Pkt. 3.2 Behov som forutsetter særskilt bevilgninger.

Pkt. 3.2.1 Opptak i retten

Dommerforeningen støtter at det nå må bevilges midler til utstyr for opptak i retten. Dette er noe som skulle ha vært på plass for lenge siden.

Pkt. 3.2.2 Økt lønn - Jordskiftedomstolene

Dommerforeningens prinsipielle syn er at lønnsfastsettelsen for alle ansatte i domstolene og jordskifterettene bør skje i henhold til det avtaleverk som gjelder for de respektive grupper. For dommerne i de alminnelige domstoler, unntatt Høyesterett, fastsettes lønnen som kjent etter avtale av KMD. For alle andre grupper, skjer fastsettelsen gjennom forhandlingssystemet i staten (hovedtariffavtalen), gjennom sentrale og lokale forhandlinger. Grunnen til at dommerne i 1999 ble

tatt ut av hovedtariffavtalen (HTA), var en erkjennelse av at lønnsutviklingen innenfor forhandlingssystemet ikke var tilstrekkelig til å sikre konkurransedyktige lønninger. Dette medførte blant annet at dommerne mistet en rekke rettigheter som er regulert i hovedavtalen (HA), herunder reglene om medbestemmelse. En konsekvens er som kjent at Dommerforeningen ikke formelt er medlem av SAMU/HAMU.

Som det fremgår i utkastet til økonomiplan bevilget Stortinget i 2009 og 2012 ressurser til økt lønn til jordskiftedommerne. Dette skjedde helt utenfor forhandlingssystemet og må anses som ekstraordinært. Slik Dommerforeningen ser det, forholder DA seg annerledes til ingeniørene og dommerne i jordskifterettene enn til andre grupper ansatte i domstolsystemet. Dommerforeningen har forståelse for at DA i sin arbeidsgiverrolle i relevante sammenhenger argumenterer for nødvendigheten av økt lønn for bestemte grupper. Dommerforeningen mener imidlertid at det ikke er riktig at lønnsutviklingen for ingeniører og dommere i jordskifterettene gjøres til et budsjettspørsmål utenfor forhandlingssystemet. En viktig konsekvens av dette vil kunne være at økt lønn til jordskiftedommere og ingeniører direkte vil konkurrere med øvrige behov i domstolene, som f.eks. bevilgninger til lyd og bildeopptak. Dette avsnittet bør derfor tas ut av økonomiplanen.

Med vennlig hilsen

Ingjerd Thune
styrets leder